

Stål er den største trussel

Vil man have flere regnorme i sin jord, skal man først og fremmest undlade jordbearbejdning og dernæst sørge for føde til dem i rigelige mængder

Regnorme er fremtidens svar på stålet. De kan nemlig bearbejde jorden 24/7 - det vil sige døgnet rundt. De er ikke så krævende, holder ikke faglige møder, bryder ikke ned og ser stort på pauserne. Men selvfølgelig er der forhold, de slet ikke bryder sig om.

- Deres fjende nummer et er jordbearbejdning, konstaterer Paul Henning Krogh, seniorforsker ved Aarhus Universitet, Institut for Bioscience.

Jo mere bearbejdning og jo dybere, jo værre er det for regnormene.

- Vi er slet ikke så kede af de pesticider, som er tilladt i Danmark som af stål, der bearbejder jorden, fastslår han.

Men for at få en stor bestand af de fem arter af regnorm, som er mest almindelige i dansk landbrugsjord, er det også nødvendigt at give regnormene føde.

Der skal være planterester

Regnorme er ikke rovdyr - de er renlive-vegetarer, som udelukkende lever af døde plantedele, som er under nedbrydning - og de tilknyttede mikroorganismer. De kan altså ikke æde levende planter, som agersneglene gør. Men når de æder plantedelene, får de selvfølgelig svampe og bakterier med.

- Antageligvis kan de også spise frø, der ligger på markens overflade eller er nede i jordprofilen. Men det er ikke noget, vi har undersøgt ret nøje, siger Paul Henning Krogh. Så lige på det punkt vil han ikke udtale sig ret skræmsigt.

Regnormene kan selvkært ikke æde mere end hvad, der er at finde på et givent areal. Men hvis der ikke er føde, opbygges bestanden ikke, og de vil derfor blive færre i antal.

- Heller ikke her har vi sikre angivelser, og det lyder af meget, hvis de kan spise al halmen fra en hvedemark, hvor udbyttet er stort, mener han. Ret beset lyder det også voldsomt, når man ser på vægtrelationerne. Men kendsgerningerne er, at hos de, der har nedmuldet halm i årevis, forsvinder al halm efterladt på jordens overflade i løbet af vinteren.

Kropsvægt på et gram i snit

Hvis en jord bliver bearbejdet meget, og alle planterester bliver fjernet og/eller pløjet ned, er der måske under 30 orm pr. kvadratmeter. I en almindelig, sund jord er der mindst en 100 regnorm pr. kvadratmeter, og i uberørt jord som eksempelvis en flerårig kløvergræsmark er der omkring 250 pr. kvadratmeter. De vejer i gennemsnit cirka et gram hver, men det dækker over store forskelle mellem arterne.

- Arterne Lang orm og Stor Regnorm, som er de største, kan veje op til omkring tre gram stykket, mens de øvrige arter vejer noget under et gram, forklarer Paul Henning Krogh.

Har forskellig levevis

Regnorme har forskellig måde at søge føde på, som også er afgørende for, hvor

Paul Henning Krogh har en stor viden om regnorm og tager gerne i marken for at studere dem.

de befinder sig henne i og over jorden. Regnorme grupperes i tre forskellige typer, nemlig:

1. Epigæiske
2. Endogæiske
3. Aneciske

De Endogæiske lever i jordprofilens øverste 20 cm, hvor de finder deres føde. De kommer ikke op til overfladen for at søge føde.

De Aneciske kommer op til overfladen for at søge føde om natten, og de kan gå helt ned i to meters dybde gennem deres lodrette gange.

De Epigæiske lever under og i planterester, som ligger på jordens overflade. De forekommer yderst sjældent på dansk landbrugsjord - men kan findes i skovene og i kompostbunker, hvor de er meget almindelige.

Dette er en Stor Grå orm, Aporectodea tuberculata

Her ligger tre eksemplarer af Grøn orm.

I faktaboksen er nævnt de fem mest almindeligt forekommende arter på dansk landbrugsjord.

Spiser ikke stubbe

Da en regnorm ikke spiser levende planter, og de heller ikke kravler op på stubbe for at æde disse, skal føden til dem ligge på jordens overflade.

Når man sætter høj stub med mejetærskeren eller bruger et stripperbord, hvor stråene bliver stående opret et godt stykke tid efter høst, betyder det, at regnorme ikke har føde udover avnerne. - Jeg kender ikke så meget til, hvad det betyder på sigt, siger Paul Henning Krogh.

Som forsker har han svar på en hel del spørgsmål vedrørende blandt andet regnorme.

- Men der er også meget, som vi gerne vil forske i og have svar på, konstaterer han. På den måde vil han gerne samarbejde mere med FRDK om at skaffe midler til at skaffe ny viden på området.

Af Niels Damsgaard Hansen, ndhtxtfoto

Stor regnorm med det latinske navn *Lumbricus terrestris*, søger føde om natten på jordens overflade.

De fem mest forekommende arter regnorm i dansk landbrugsjord

<i>Allolobophora chlorotica</i>	Grøn orm	Endogæisk	Geophag
<i>Aporrectodea tuberculata</i>	Stor Grå orm	Endogæisk	Geophag
<i>Aporrectodea longa</i>	Lang orm	Endogæisk og anecisk	Detritivor
<i>Aporrectodea rosea</i>	Rosa orm	Endogæisk	Geophag
<i>Lumbricus terrestris</i>	Stor regnorm	Anecisk	Detritivor

Ernæringstyper: Geophag (æder i jorden). Detritivor (æder af henfaldende plantemateriale).

Danske navne efter Bornebusch (1928). Se også Allearter.dk.